

Redakcija: Algis Mickūnas, Arūnas Sverdiolas, Saulius Žukas
Šį numerį sudarė Kęstutis Nastopka

Žurnalą parėmė
Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas

Tekstai:

© Nijolė Keršytė, 2009

© Kęstutis Nastopka, 2009

© Eric Landowski, 2007

© Viktorija Daujotytė, 2007

© Denis Bertrand, 2007

© Paolo Fabbri, 2007

© Felix Thürlemann, 2007

© Heidi Toelle, 2007

© Algis Mickūnas, 2007

© Saulius Žukas, 2008

Algirdas Julius Greimas, „Notas manuscritas de A. J. Greimas sobre as paixões“
in *Testemunhos*, © PUC-SP / USP, 1994

Algirdas Julius Greimas, „C'est très simple...“ in *Art et thérapie* © *Art et thérapie*, 1991

Algirdas Julius Greimas, Teresa Mary Keane, „Pour ferrer la cigale“ in *Espaces du Texte*.
Recueil d'hommages pour Jacques Geninasca, © Editions de la Baconnière, 1990

Vertimai:

© Vertimas į lietuvių kalbą, Danutė Bacevičiūtė, 2009

© Vertimas į lietuvių kalbą, Lina Perkauskytė, 2009

© Vertimas į lietuvių kalbą, Ramutė Ramunienė, 2009

© Vertimas į lietuvių kalbą, Nijolė Keršytė, 2009

© Vertimas į lietuvių kalbą, Kęstutis Nastopka, 2009

© Baltų lankų leidyba, 2009

Žurnalas leidžiamas dukart per metus
Adresas: Kęstučio g. 10, LT-08116 Vilnius
Printed in Lithuania

ISSN 1392-0189

VU Biblioteka
Lietuvių filologijos
skaitykla

1/1305
VU Biblioteka
Lietuvių filologijos
skaitykla

TAI LABAI PAPRASTA...

ALGIRDAS JULIUS GREIMAS

Žmogus, sulaukęs rimto amžiaus, ko gero, įgyja teisę kalbėti apie bet ką, apie dalykus, kur jo nekompetentingumas yra pribloškiantis ir juokingai menkas. Taigi ir apie kūrybingumą, kuris, mano galva, lygia dalimi priklauso ir nuo atsitiktinumo, ir nuo apgavystės. Taip pat ir apie senatvę, kurios aš niekad nebuvau sutikęs. Nuo tada, kai pasiekiau brandos amžių, visą laiką jaučiausi jaunas. Vargas būti senam kitų akyse, jaustis neteisingo pamalotinimo auka. Pragaras – tai kiti, ar ne taip?

Galbūt yra būdų užkalbėti senatvę, labai anksti, gerokai pirma laiko prisipažįstant pasenus. Į galvą ateina Georges'o Dumézilio pavyzdys: gal trisdešimt metų prieš paskutinįjį atsiskaitymą, būdamas pačiame tvirtume, jis skundėsi esąs pasenęs ir pavargęs nuo gyvenimo. Ir vis dėlto dar prieš paskutinįjį atsiskaitymą buvo paskutinysis Sokrato išaiškinimas: „Kritonai, esame skolingi Asklepijui gaidį, nepamirškite atiduoti!“

Pasitaiko smulkmenų, kurias sunku pamiršti. Kadaisė labai mėgau važinėti autobusu, kartais net nusipirkdavau bilietą visam didžiojo žiedo aplink Paryžių maršrutui. Šave laikydavau džentelmenu, tarkim, šiek tiek *macho*. Kai tik į autobusą įlipdavo dama, o ypač jei graži, skubėdavau užleisti jai vietą. Ir štai vieną dieną atsitinka tai, ko niekada neturėjo atsitikti: aš įlipu, o jauna, žavi,

kaip daugelis paryžiečių, mergina iš karto atsistoja ir užleidžia savo vietą.

Buvo pavasaris, o aš jos akyse perskaičiau savo rudenį.

Graži senatvės apibrėžtis: PRALAIMĖJUS. Taip vadinasi paskutinioji filosofo, kurį mėgau, knyga. Tai teisinga, jei suprasime gyvenimą kaip užbaigto projekto rekonstrukciją, kai projekto prasmė jau išsemta (ar pamesta?).

Autorius ir jo kūrinys. Autorius sensta – tai normalu, tai, kaip sakoma, bioetika, bet kūrinys taip pat nusidėvi. Victoras Hugo rašė savo romanus, Lamartine'as savo eilėraščius didelėms asmenybėms. O dabar? Ar žmogaus dvasia taip pat paseno?

Ar tik kūrybingumas nekyla iš tos atkaklios, įkyrios nuojautos, kad yra kažkas, ką reikia suprasti, kad yra kažkas, – o kas, iš tiesų dar neaišku – ką verta pasakyti apie pasaulį, pasakyti pasauliui? Jeigu nieko nebūsiu padaręs iki 48 metų, nusižudysiu, – sakė Nietzsche.

O paskui? Paskui – tai jau pabaigos pradžia. Prisimenu, kaip Alexis Ryaloffas, mano bičiulis, įvesdindamas mane į Aukštųjų mokslų mokyklą (*Ecole des Hautes-Etudes*), garsėjusią minties autoritetais, man aiškino, kad kiekvienas naujai išrinktas narys atsineša su savimi tarsi kokią bluselę visai nedidelę genialią mintį, kurią pristato ir priverčia šokti šiame teatre. To pakanka, mąstymas čia gali sustoti, visa kita tėra tik sumanus naudojimas spektakliu. Partija jau laimėta.

Kažkada paklaustas, ką manau apie kūrybingumą, iš karto norėjau atsakyti, kad tuo neužsiimu. Paskui susigriebiau ir pasakiau, kad man tai – pralaimėjimo pripažinimas: kai nebeišeina kažką pasakyti kaip norėtusi, pradedi mindžikuoti ir sukuri metaforą, gerą arba blogą. Ilgus metus leidau laiką stengdamasis išvengti kūrybingumo.

Vėliau, po truputį prarasdamas tikėjimą tuo, kad įmanoma kažką pasakyti, pavadinau šį atsistatydinimą, šį figūratyvų aplinkkelį „laiminga klaida“, samprotaujančio proto klajonių santrumpa.

Galgi ta kūrybinga dvasia tėra privilegijuotas santykis su savo laiko epistema? Tai gali būti įspūdingas pasakymas pranešėjo, kuris taikosi prie savo auditorijos supratingumo, kalboje, tai gali būti gražus žodis mylimos būtybės lūpose. Jeigu taip atsitinka, tai yra *kairos* akimirka, leidžianti jums pasijusti ne tokiam vienišam. Kai kas tapatina kūrybingumą su originalumu, jo iliuziniu atrodymu, išparduodamu aukcionuose.

Visada lieka pavojus pakliūti į nepaprastumo spąstus. Galbūt kartais jums pasirodo, kad be visokių gudravimų pavyko paprastai pasakyti keletą paprastų dalykų. Klystate, jūsų pašnekovas jums paprasčiausiai pasakys: bet tai *trivialu*, mano mielas bičiuli!

Iš prancūzų kalbos vertė KĘSTUTIS NASTOPKA

Versta iš: Algirdas Julien Greimas, „C'est très simple...“, in *Vieillir en création. Art et thérapie*, 1991, Nr. 38/39, p. 14–15.